

БЪЛГАРСКИ
ХЕЛЗИНСКИ
КОМИТЕТ

МАРТ
2023

ГОДИШЕН ОТЧЕТ 2022

30 ГОДИНИ БЪЛГАРСКИ
ХЕЛЗИНСКИ
КОМИТЕТ
Право на всеки

www.bghelsinki.org

БЪЛГАРСКИ ХЕЛЗИНСКИ КОМИТЕТ, основан на 14 юли 1992 г., е независима неправителствена организация за защита на правата на човека: граждански, политически, икономически, социални и културни. *Акцент* в работата ни е отстояването на правата на най-уязвимите групи, живеещи в България: етническите малцинства, хората в неравностойно положение, лишените от свобода, хората, настанени в институции, децата, жените. *Целите* на БХК са да насърчава уважение и да подпомага защитата на правата на човека, да лобира за законодателни промени за привеждане на българското законодателство в съответствие с международните стандарти, да поощрява обществен дебат по правозащитни проблеми и да популяризира правозащитната идея сред широката общественост.

БХК е регистрирана като сдружение за осъществяване на общественополезна дейност под № 001/12.07.2001.

Подкрепете ни:

<http://www.bghelsinki.org/bg/donate/>

Следвайте ни във Фейсбук:

www.facebook.com/bghelsinki (български)
www.facebook.com/BulgarianHelsinkiCommittee (английски)

Следвайте ни в Твитър:

twitter.com/bg_helsinki

За връзка с нас:

Български хелзински комитет
ул. Върбица № 7, 1504 София
тел.: 02 943 4876, 02 944 0670
факс: 02 483 6298
ел. поща: bhc@bghelsinki.org
Интернет сайт: www.bghelsinki.org

Съдържание

ПРОГРАМА „МОНИТОРИНГ И ИЗСЛЕДВАНИЯ“	2
Мониторинг на положението с правата на човека в България	2
Работа по проекти в приоритетни за БХК сфери	3
Публично застъпничество чрез медии, участие в публични събития, срещи и работни групи	5
Стратегически дела в ЕСПЧ, Конституционния съд и в процедурата по изпълнение на решенията на ЕСПЧ	5
ПРОГРАМА ЗА ПРАВНА ЗАЩИТА	6
Дела	6
Дела пред наднационални правозащитни органи	10
Застъпничество	11
Семинари и обучения	11
Молби и сигнали до БХК	12
ПРОГРАМА ЗА ПРАВНА ЗАЩИТА НА БЕЖАНЦИ И МИГРАНТИ	12
Мониторинг на границите, правна помощ	12
Дела	14
Подкрепа на непридружени деца мигранти	15
Доклади, обучения, гореща телефонна линия	15
ПРОГРАМА „КАМПАНИИ И КОМУНИКАЦИИ“	16
Кампании	16
Проекти	19
Сайт, социални мрежи, подкаст и издания	21
ПРОГРАМИРАНЕ И АДМИНИСТРАЦИЯ	22
Източници на финансиране	22
Донори и разходи за дейността през 2022 г.	23
Разходи по изпълнявани дейности	25
ЕКИП	26
УПРАВЛЕНИЕ	27
ГОДИШЕН ФИНАНСОВ ОТЧЕТ 2022 И ДОКЛАД НА НЕЗАВИСИМИЯ ОДИТОР	28

ПРОГРАМА „МОНИТОРИНГ И ИЗСЛЕДВАНИЯ“

През 2022 г. програмата осъществи наблюдение на положението с правата на човека в България в ключови сфери, формулирани в *Стратегията на БХК 2018 – 2023 г.*: насилието от страна на правоприлагащите органи, дискриминацията по определени признаци, положението на ромите, насилието срещу жени и домашното насилие, правата на хората с психични разстройства, правата на лишените от свобода, правата на децата, малцинствените права, свободата на сдружаване.

Основните дейности, в които програмата се ангажира през годината, бяха:

- Мониторинг на положението с правата на човека в България;
- Работа по проекти в приоритетни за БХК сфери;
- Застъпничество;
- Работа по стратегически дела в Европейския съд по правата на човека и в процедурата по изпълнение на решенията на ЕСПЧ.

Наред с това програмата ангажира експертното участие в производства по екстрадиции на български граждани, основно от Обединеното кралство, което допринесе за мониторинга на БХК на положението в местата за лишаване от свобода.

МОНИТОРИНГ НА ПОЛОЖЕНИЕТО С ПРАВАТА НА ЧОВЕКА В БЪЛГАРИЯ

Програма „Мониторинг и изследвания“ следи всички материали, които се отнасят до правата на човека в България на местни и международни наблюдатели. Тя поддържа връзки с организации и лица, които са ангажирани в подобна дейност на редовна основа и черпи непрекъснато от техните наблюдения и експертиза. Заедно с това, програмата осъществява фокусиран мониторинг в различни сфери, за да получи информация от първа ръка за състоянието на правата на човека в тях.

През 2022 г. програмата осъществи **мониторинг на шест централите за деца и младежи с увреждания**. Резултатите от този мониторинг наред с данните, събрани по реда на Закона за достъп до обществена информация (ЗДОИ), послужиха за написването на годишния доклад за състоянието на правата на човека в България през 2023 г., както и за застъпническа дейност.

През 2022 г. продължи **мониторинга на местата за лишаване от свобода**. Изследователи извършиха мониторингови посещения в половината затвори в страната. Информация за състоянието на местата за лишаване от свобода БХК получи и от кореспонденция с лишени от свобода, и от официалната информация, изискана по реда на ЗДОИ. През годината беше публикуван и докладът „Бол[нич]ното здравеопазване в системата на местата за лишаване от свобода в България“, ¹ който представя резултатите от изследване върху болничната грижа в пенитенциарната система с фокус върху структурата и дейността на Специализираната болница за активно лечение на лишени от свобода към затвора в София в периода 2015 – 2021 г.

От август 2022 г. програмата започна системно изследване на правата на човека в Руската федерация, предизвикано от няколко искания за екстрадиции от страна на руските власти. По покана на съдилища във Варна, Бургас и София БХК представи **доклади за правата на човека и**

¹ „Бол[нич]ното здравеопазване в системата на местата за лишаване от свобода в България“, Диляна Ангелова и Мария Шаркова, БХК, 2022, достъпен онлайн:

<https://www.bghelsinki.org/bg/reports/bolnichnoto-zdraveopazvane-v-sistemata-na-mestata-za-lishavane-ot-svoboda>

за върховенството на правото в Руската федерация в производства пред тези съдилища. Програмата представи пет доклада, като по всички дела екстрадициите бяха отказани, а съдилищата се позоваха на тях в решенията си.

РАБОТА ПО ПРОЕКТИ В ПРИОРИТЕТНИ ЗА БХК СФЕРИ

През 2022 г. програма „Мониторинг и изследвания“ работи по няколко проекта, засягащи ключови въпроси на правата на човека в България и подходите на БХК за тяхната защита:

Проект „Оценка на реформата в местата за лишаване от свобода в България след пилотното решение „Нешков и други срещу България““

Проектът, финансиран от Фонд Активни граждани България, е насочен към подобряване прилагането на международните стандарти за правата на човека в пенитенциарната сфера в

България. През 2022 г. бяха направени четири повторни посещения в местата за лишаване от свобода, с което мониторингът на терен приключи. През 2023 г. предстои да се публикува доклад.

По сигнал на БХК, през 2022 г. Държавна инспекция по труда извърши проверки в работилници на Държавно предприятие „Фонд затворно дело“ към почти всички затвори в страната и констатира над 100 нарушения на законодателството за безопасни и здравословни условия на труд.

Бяха проведени **две национални застъпнически събития**. Първото беше с представители на Националния превантивен механизъм по повод констатации на БХК за затвора в Плевен. Обсъдени бяха още проблемите с условията на труд и достъпа да медицинско обслужване в местата за

лишаване от свобода. Второто събитие, с представители на Министерство на правосъдието, обсъди констатациите на БХК от мониторинга в затворите и арестите през 2021-2022 г. След назначаването на служебен кабинет през 2022 г. БХК изпрати до новия министър на правосъдието писмо с цел да го запознае с актуалните проблеми в местата за лишаване от свобода през призмата на теренните наблюдения; по-късно беше изпратен и сигнал относно нередности при формулирането на обществена поръчка за изграждане на телефонна система за лишените от свобода.

По сигнал на БХК, през 2022 г. Изпълнителна агенция „Държавна инспекция по труда“ извърши проверки в производствени цехове, стопанства и работилници на Държавно предприятие „Фонд затворно дело“ към почти всички затвори в страната и констатира над 100 нарушения на законодателството за безопасни и здравословни условия на труд.

Програмата поддържа интернет страницата www.prisonreform.bg и страницата „Реформа в затворите“ в социалните мрежи; бяха публикувани редица материали, свързани с реформата в местата за лишаване от свобода. През изминалата година сайтът има 24 хил. посещения, от които 14 хил. от уникални потребители.

Проект „Пилотиране на събиране на данни, свързани с равното третиране в системите на наказателно правосъдие в ЕС“

Проектът EQUALITYDATA започна на 1 ноември 2020 г. като съвместна инициатива на пет неправителствени организации от Белгия, България, Гърция и Румъния. Основната му цел е да пилотира системното събиране на данни за различното третиране на лица, принадлежащи към

уязвими групи в системите на наказателно правосъдие на държавите членки на ЕС и да аргументира необходимостта от това. Проектът е съфинансиран от Европейския съюз. През 2021 г. бе проведено теренно изследване с лишени от свобода върху представителна извадка от 1010 наскоро осъдени и постъпили в тях лица, чиито досъдебни производства са започнали след 1 юли 2019 г. През 2022 г. бе публикуван **доклад** от изследването „Проблеми с равното третиране на обвиняемите и подсъдимите в досъдебното производство в България“.²

През март започна провеждането на серия от **застъпнически дейности** – срещи с Министерството на правосъдието, ГДИН, Министерството на вътрешните работи, главния прокурор, НСИ. През септември програмата участва в застъпнически дейности в Европейския парламент във връзка с находките на изследването, а през октомври организира семинар с български юристи по темата.

Проект „Наръчник по правата на човека“

През 2022 г. започна реализиране на нов двугодишен проект с Балтийското дружество за права на човека (Латвия) по разширяване на онлайн ръководство по правата на човека (<http://www.humanrightsguide.bg/bg/temi/>). Новите теми, по които програмата работи, са правата на бежанци и мигранти и задържането на бежанци и мигранти. Те бяха разработени на български и на английски език, а през 2023 г. предстои качването им на сайта на ръководството.

Ръководството вече съдържа достъпна информация за: правото на свобода на изразяване и медиите; правото на достъп до съд и до справедлив процес; правата по време на арест и задържане; правата на лишените от свобода в местата за лишаване от свобода; правата на лицата, настанени за принудително и задължително психиатрично лечение; защита от дискриминация; защита от домашно насилие и защита при престъпления от омраза. През 2022 г. наръчникът стана търсен ресурс за обучение по правата на човека в България, както и за подпомагане на дейността на практикуващи юристи.

Проект за изследване на правата на хората с увреждания

През 2022 г. продължи сътрудничеството на БХК с холандската организация Human European Consultancy за провеждане на изследвания относно правата на хората с увреждания по поръчка на Европейската комисия. В рамките на това сътрудничество през 2022 г. програмата изготви три изследвания на законодателството, политиките и практиката по прилагане:

- за стимулите за работодатели, предоставящи заетост на хора с увреждания;
- за състоянието на правата на заетост, образование и социални услуги на хората с увреждания през 2022 г.;³
- за реализирането на правото на независим живот на хората с увреждания.

През декември започна **актуализирането на базата данни DOTCOM** на Европейската комисия за България, която отразява актуалното състояние на националните законодателство, политики и практика относно правата на хората с увреждания, както те са регламентирани в Конвенцията на ООН за правата на хората с увреждания, а през май беше организирана кръгла маса в психиатричната болница в Курило.

² „Проблеми с равното третиране на обвиняемите и подсъдимите в досъдебното производство“, Красимир Кънев, БХК, 2022 г., достъпно на: <https://www.bghelsinki.org/bg/reports/problemite-s-ravnoto-tretirane-v-dosadebnoto-nakatelno-proizvodstvo>

³ Достъпно онлайн: <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1540&langId=en>.

Проект „Между интеграцията и реинтеграцията“

В края на 2021 г. БХК започна работа по проекта **„Между интеграцията и реинтеграцията“**, подкрепен от ЕС. Той се изпълнява в България, Италия и Румъния под общата координация на Университета на Флоренция. Проектът се фокусира върху слабо проучвана област – реинтеграцията на затворниците роми след като изтърпят присъдите си. Основната му цел е да събере данни за това как протича процесът на реинтеграция на лишените от свобода, да проучи нагласите и очакванията за живота на свобода и да идентифицира кои са най-добрите практики за по-ефективна реинтеграция. В България изследването проследява пътя след излизане на свобода на 30 лишени от свобода мъже и жени роми, като документира преживяното от тях в първите шест месеца след излизането им на свобода. Със съдействието на затворническите администрации проектът бе представен в затворите в Бобов дол, София, Пазарджик и Сливен. Програмата подготви материал за **националните стандарти и политики за ресоциализация**. Подготвя се анализ, който ще представи събраната информация по време на изследователската дейност на ресоциализацията правонарушителите. Изводите ще бъдат представени на уебсайт, на изследователски конференции и в научни статии.

Проект PRISON CIVIL ACT

През 2022 г. програма „Мониторинг и изследвания“ участва в проекта PRISON CIVIL ACT на Европейската мрежа за водене на дела, свързани със затворите. Проектът се подкрепя от международни донори и се провежда в няколко европейски страни. Проектът включи подготовка на информации за развитието на съдебната практика в България, свързана със затворите, и изготвяне на **два доклада** - за европейските препоръки към България във връзка с реформата на затворите и обзор на литературата за влиянието на европейската съдебна практика върху решаването на структурни проблеми с условията на лишаване от свобода.

ПУБЛИЧНО ЗАСТЪПНИЧЕСТВО ЧРЕЗ МЕДИИ, УЧАСТИЕ В ПУБЛИЧНИ СЪБИТИЯ, СРЕЩИ И РАБОТНИ ГРУПИ

През годината медийните участия на представители на програмата бяха концентрирани около няколко събития: годишния доклад за правата на човека в България за 2021 г., 30-годишнината от учредяването на БХК, екстрадициите на лица по искане на Русия, наградите „Човек на годината“, насилието срещу жени и постановеното през октомври 2022 г. **решение на ЕСПЧ** по делото *Пакетова и други срещу България*. Сред медиите, в които посланията на програмата и на БХК изобщо получиха най-голям отзвук следва да се отбележат БНР, „Дневник“, „Капитал“, БТВ, „Свободна Европа“, „Сега“, „Маргиналия“, „Дарик“, „Медиапул“ и др.

СТРАТЕГИЧЕСКИ ДЕЛА В ЕСПЧ, КОНСТИТУЦИОННИЯ СЪД И В ПРОЦЕДУРАТА ПО ИЗПЪЛНЕНИЕ НА РЕШЕНИЯТА НА ЕСПЧ

През 2022 г. програма „Мониторинг и изследвания“ участва в подаването на **седем жалби в Европейския съд по правата на човека (ЕСПЧ)** в Страсбург. Те включват нарушаване на правата на сдружаване и мирно събрание на македонците в България и лишаване от право да гласуват на затворници от няколко затвора. Програмата участва и в представянето на едно становище по текущо дело, заведено в предходни години.

Представени бяха също **три становища пред Комитета на министрите на Съвета на Европа** за преглед на изпълнението на решенията на ЕСПЧ. Две от тях бяха по дела за правото на свобода на сдружаване, а едно – за медицинското обслужване в българските затвори. Тези становища бяха взети под внимание и обсъдени от Комитета на министрите. Усиленото наблюдение по нито едно от групите дела, по които програмата представи становища, не бе прекратено през 2022 г.

През март програмата сезира Омбудсмана по повод провеждането на производството по настаняване на задължително лечение по Закона за здравето чрез видеоконференция. През юли омбудсманът отправи искане в КС за обявяване на разпоредбата за противоконституционна. БХК подготви **становище до Конституционния съд**, в което подкрепи искането. С решение от 17.11.2022 г. разпоредбата на Закона за здравето, даваща възможност за настаняване на задължително лечение с изслушване чрез видеоконференция бе обявена за противоконституционна.

ПРОГРАМА ЗА ПРАВНА ЗАЩИТА

Програмата за правна защита (ПЗЗ) на БХК е ангажирана със стратегически дела и стратегическо правно застъпничество. Програмата води дела пред българските и международните съдебни и квазисъдебни органи. Правното ѝ застъпничество се изразява в становища по тълкувателни и конституционни дела по покана на върховните съдилища и Конституционния съд, становища по дела пред Европейския съд по правата на човека (ЕСПЧ), становища пред Комитета на министрите на Съвета на Европа по изпълнението на осъдителни решения на ЕСПЧ срещу България, участие в работни групи за изготвяне на законопроекти и становища по законопроекти пред Народното събрание и обществени консултации по проекти на подзаконови нормативни актове. Експертите в програмата изготвят правни консултации, проучвания и участват в конференции и семинари като лектори.

ДЕЛА

През 2022 г. ПЗЗ продължи да води **стратегически и други дела** пред българските съдилища, Комисията за защита от дискриминация и ЕСПЧ. Макар основната дейност на програмата да продължава да бъде водене на стратегически дела за защита на правата на човека, основен фокус в работата на програмата през миналата година беше застъпничеството под формата на становища по проекти на нормативни актове, участие в процеса по изпълнение на решения на ЕСПЧ чрез изготвяне на съответна информация до Комитета на министрите на Съвета на Европа и изразяване на позиции относно дългогодишни проблеми в България – огромният брой хора без документ за самоличност, липсата на контрол и отчетност на главния прокурор и на прокуратурата.

През годината **програмата работи по най-малко 68 производства:**

- 13 производства по реда на Закона за защита от дискриминация, от които 7 нови;
- 39 производства пред съдилища, от които 17 нови (10 от тях по реда на Закона за достъп до обществена информация);
- 7 досъдебни производства, от които 4 нови;
- 15 дела пред ЕСПЧ, като заведените нови жалби са 4; за докладвания период са постановени 2 решения по същество. 1 дело пред Комитета по правата на човека.

Застъпничеството може да се обобщи така:

- 2 становища по изпълнението на решения на ЕСПЧ срещу България до Комитета на министрите;
- 8 становища по проекти на нормативни актове;
- работа по общо 4 проекта;
- участие в 1 работна група за изменения в законодателството;
- 7 открити писма до институции;
- 4 консултации с органи на Европейската комисия и на Съвета на Европа;
- 6 публикувани статии в онлайн медии; повече от 20 участия в радио и телевизия; и поне 9 прессъобщения.

ППЗ участваше и в дейностите по няколко проекта. Съвместно с БОЛД и Фондации Отворено общество продължи работата по проект за справедливостта на ваксинационната кампания срещу КОВИД-19 в България. Програмата се включи и в изпълнението на проекта "FLIGHTRISK", координиран от Fair Trials Europe, изследващ условията за налагане на най-тежката мярка за неотклонение задържане под стража. Програмата участва в изготвянето на международен доклад относно регулацията на политическите реклами в ЕС в изпълнение на проект на правозащитната мрежа Съюз за граждански свободи за Европа (Либъртис), имащ за цел да установи как е регулиран пазарът на политическите реклами в пет държави от ЕС, с особено внимание върху онлайн рекламите.

Дело от 2019 г. пред КЗД относно изявленията на вицепремиера Красимир Каракачанов в с. Войводиново постигна пробив като ВАС върна преписката на КЗД за ново произнасяне в посока установяване на етническа дискриминация.

Дела за защита от дискриминация

Организацията използва и двата способа за защита по реда на Закона да защита от дискриминация – производствата пред гражданските съдилища и пред Комисията да защита от дискриминация (КЗД). Фокус са случаи на дискриминация по **шестте основни признака** в антидискриминационните директиви на ЕС.

Дела по признак етнос/раса и религия

- Дело, започнало през 2019 г. пред КЗД относно изявленията на вицепремиера Красимир Каракачанов в с. Войводиново, постигна **пробив като ВАС върна преписката на КЗД за ново произнасяне в посока на установяване на етническа дискриминация.**
- През 2022 г. ППЗ работи по дело срещу интернет-клуб в гр. София, на чийто вход е поставена табела с обиден забранителен надпис на етническа основа. Последната инстанция потвърди, че този надпис е **дискриминация и расова сегрегация.**
- През 2022 г. приключи производството пред КЗД относно събитията в с. Войводиново от 2019 г. ППЗ предоставя правна помощ на множество лица от ромски произход, които бяха принудени да напуснат селото. Пред КЗД жалбоподателите твърдят, че действията на кмета на селото и на директора на ОДМВР са дискриминационни. **КЗД потвърди, че кметът на селото е извършил дискриминация,** но не и директорът на ОДМВР. Решението влезе в сила.
- През годината програмата осигури процесуално представителство и в няколко други производства, които още не са приключили, касаещи публикации в сайта на ВМРО,

отказан достъп до заведение, дискриминационни действия на затворническа администрация.

Дела по признак увреждане

- През 2022 г. не завърши производството на младеж с трайно увреждане, по жалбата му срещу бившия министър-председател Валери Симеонов заради неговото изявление от октомври 2018 г. срещу майките на деца с увреждания.
- През 2022 г. програмата беше заета по делото срещу Министерски съвет и бившия министър на здравеопазването Ангелов относно твърдения за дискриминация по признаците увреждане и възраст заради организацията на ваксинационния процес в страната срещу COVID-19.

Дела по признак пол и сексуална ориентация

- През юли АССГ се произнесе по жалба на в-к “Труд” срещу решение на КЗД, с което се установява дискриминация на основата на сексуална ориентация, извършена чрез публикация в онлайн изданието на вестника. Жалбоподател по делото е ЛГБТИ активист от ППЗ. Съдът потвърди решението на КЗД. Срещу това произнасяне е подадена касационна жалба от вестника и е насрочено заседание във ВАС през юни 2023 г.

Дела по други признаци

- Екатерина Чупова – две дела във връзка с отказана еднократна помощ на ученици, записани в първи и осми клас, които имат предоставен статут на бежанец. Приключили успешно.
- През годината БХК осигури представителство и в други производства пред КЗД, по които се чакат решения.

Дела и преписки на хора, преследвани заради правозащитната си дейност

- През годината ППЗ продължи да оказва защита на жена, осъдена на първа инстанция от Национална асоциация „Поход за семейството“ да плати обезщетение за изказано от нея становище относно намесата и влиянието на две НПО – „Поход за семейството“ и Асоциация „Общество и ценности“, в резултат на които не бе приета „Стратегията за детето“. ППЗ обжалва решението пред СГС, който намали обезщетението.
- Продължи работата и по прокурорската преписка, образувана по повод отправени закани по време на митинг през 2014 г. пред офиса на БХК, както и по тази, образувана по повод отправени закани в социалната мрежа Фейсбук срещу живота на Красимир Кънев – председател на БХК. Изготвена е жалба до ЕСПЧ поради неадекватно проведено разследване.

Дела за защита на жертви от престъпления с дискриминационен елемент

- ППЗ продължи да оказва съдействие и на пострадалия през 2018 г. при акция на полицията в Пазарджик Н.П. През докладвания период досъдебното производство беше предявено, а производството – спряно за четвърти път. ППЗ обжалва спирането.
- Екзейвиър Ланкастър - чернокож мъж, на когото е бил нанесен удар с бутилка в областта на лицето, докато пазарувал в магазин в гр. София.
- Леон Кофи - расистко нападение в центъра на София от представители на футболни агитки.
- Програмата представлява и младеж от Велико Търново, към когото са отправени закани срещу живота му чрез „Фейсбук“. Причина за заканите е публично изразената му подкрепа към ЛГБТИ общността. По случая е образувано досъдебно производство, което през отчетния период беше спряно за втори път.

- ППЗ представлява дете от ромски произход от Разлог, жертва на насилие, за което има данни, че е расистки мотивирано. Прокуратурата отказа да образува досъдебно производство и ППЗ жали това.
- Програмата оказва и правна помощ по случай на лице с увреждания, жертва на сексуално престъпление докато е било на лечение в болнично заведение.

Дела за защита от бездомност

- ППЗ продължи да оказва правна помощ на А. В., А. М. и Б. Д. – всички от ромски произход – при картотекирането им като нуждаещи се от общинско жилище. След поредица от дела, през 2022 г. трите семейства бяха включени в списъците на нуждаещите се, но остават висящи две дела срещу поредността на тези списъци. Междувременно, поради заличения постоянен адрес, лицата не могат да се снабдят с лична карта. Във връзка с това са заведени три дела, свързани с адресната регистрация, които през 2022 година бяха спечелени.
- През отчетния период на първа инстанция бяха спечелени и две дела срещу отказите на МВР да издаде лични карти на общо три лица.
- През 2022 г. ППЗ окончателно спечели във ВАС делото на младежа от Баталова воденица, син на жалбоподател по делото *Йорданова и други срещу България*, за нищожност на отказа на кмета на район Възраждане да извърши адресната му регистрация.

Други национални производства

- ППЗ спечели делото на унгарска гражданка, станала жертва на изнасилване от т. нар. „валиумен изнасилвач“. Представителството се отнася до разпространяване до медиите на снимки на нараняванията по тялото ѝ, които снимки г-жа П. е споделяла единствено с властите по повод на наказателното производство срещу насилника.
- Програмата работи по дело на две деца, ваксинирани погрешно с ваксина срещу COVID-19, която не е предназначена за деца, поради което не им е издаден сертификат.
- Програма работи с иракска гражданка, жертва на домашно насилие с цел да възстанови контакт с двете ѝ деца – български граждани.
- ППЗ продължи работа по дело на жена, лишена от възможността да гласува на изборите за народни представители на 4 април 2021 г. поради това, че е била поставена под карантина заради КОВИД-19, а не ѝ е била осигурена подвижна изборителна кутия. Делото е пред ВАС.
- През годината ППЗ продължи да оказва правна помощ на майката на починала непълнолетна родилка вследствие извършено спешно цезарово сечение.
- ППЗ представлява лице, задържано за 24 часа и жертва на физическо насилие от страна на служителите в полицейското управление. Съдът намери задържането за незаконно.
- Продължи делото за отмяна на разпоредби от Инструкцията за деловодната дейност, издадена от главния прокурор, които регламентират и ограничават достъпа на адвокати до преписки.
- Заведохме дело срещу главния прокурор с искане да преустанови бездействието си и да публикува актовете си по методическо ръководство, както законът го задължава.
- ППЗ пое дело срещу отказ на КПКОНПИ да предостави информация на адвокат. ВАС отмени отказа.
- От името на БХК и на председателя К. Кънев адвокатите на програмата оспориха текст от Заповед на председателя на ДАНС, която служи за основа да се отказва информацията относно това дали лицето е обект на проверки или подслушване от страна на ДАНС.
- ППЗ започна работа по случая на изчезнал възрастен с умствена изостаналост от дома, в който живее и слабите усилия на властите да го открият.

- През отчетния период ППЗ работи по дело на Сдружение „Гражданско сдружение за защита на основни индивидуални човешки права“ във връзка с подадена от прокуратурата молба за прекратяването му.

Закон за достъп до обществена информация

Програмата спечели множество дела през годината за отказ да бъде предоставен достъп до обществена информация. Само АССГ през 2022 г. отмени следните откази:

- отказ на главния прокурор да предостави достъп до анализа на практиката на ЕСПЧ, касаеща работата на прокуратурата;
- отказа на главния прокурор да предостави информация относно размера на обезщетенията по дела за вреди, по които ПРБ е ответник;
- отказа на главния прокурор да предостави информация във връзка с твърдения в медиите за прокурорски чадър по случая на Г. С., обвинен за тежко ПТП причинило смърт на две пешеходки;
- отказите на главния прокурор и на министъра на вътрешните работи да предоставят на БХК достъп до информация във връзка с провежданите от тях съвместни акции срещу „битовата престъпност“;
- отказа на министъра на правосъдието да предостави докладите от проверките в местата за лишаване от свобода;
- отказа на МП да предостави информация относно резултатите, изводите и препоръките от проверките в местата за лишаване от свобода;
- отказа на министъра на вътрешните работи да предостави достъп до информация за броя на лицата, за чиито постоянни адреси в системата на МВР излиза, че са невалидни;
- отказа на КЗД да предостави невлезлите в сила свои решения, постановени през 2021 г.

През отчетния период висящи остават делата срещу повторния отказ на главния прокурор да предостави информация във връзка с твърдения за прокурорски чадър върху обвиняем за тежко ПТП, при което загиват две млади жени, както и отказа на главния прокурор да представи списък на актовете си, които са задължителни за всички прокурори извън правомощията им по чл. 127 от Конституцията.

ДЕЛА ПРЕД НАДНАЦИОНАЛНИ ПРАВОЗАЩИТНИ ОРГАНИ

През 2022 г. Програмата водеше общо 15 дела пред Европейския съд по правата на човека – от които 4 нови, и едно дело пред Комитета по правата на човека.

- Програмата подаде жалба в ЕСПЧ във връзка с невъзможността на момиче да практикува футбол в града, в който живее, след навършване на 16-годишна възраст, поради това, че е момиче.
- Подадена беше и жалба във връзка със събиране на информация за личния живот на физически лица от ДАНС и невъзможността да се провери дали се събират и обработват данни за юридически лица.
- Друга жалба, подадена с правната помощ на ППЗ, се отнася до майка и дъщеря, диагностицирана с диагноза „детски аутизъм“, които се оплакват от нарушаване на правото им на личен живот, тъй като без тяхно валидно съгласие, детето е заснето и излъчено във видео филм.

През годината ЕСПЧ се произнесе по делото *Y and Others v. Bulgaria* относно убийството на жена в условията на домашно насилие като намери нарушение на чл. 2 (право на живот). Решено бе и делото *Y.P. c. Bulgarie* като ЕСПЧ се произнесе, че българските власти не са

разследвали ефективно сексуално посегателство над малолетна. Съдът намери нарушение на чл. 3 и чл. 8.

Програмата продължи работа по жалбата в Комитета по правата на човека от името на Сайде Мехмед. Жалбата се отнася до правото на свобода на религията и правото на жалбоподателката да го изявява публично, а именно да посещава училище с шал на главата поради това, че е мюсюлманка.

ЗАСТЪПНИЧЕСТВО

През април ППЗ представи на **Комитета на министрите** [становище](#) по изпълнението на решенията на ЕСПЧ по групата дела *Колеви срещу България*, засягаща темата за липсата на механизъм за независимо разследване и отстраняване на главния прокурор при съмнения за извършено от него престъпление.

През юни програмата подаде [становище](#) и по изпълнението на друго ключово решение на ЕСПЧ *Йорданова и други срещу България* относно премахването на незаконни постройки на граждани от ромски произход, които за тях са единствени жилища.

Програмата изрази **становища по редица проекти на нормативни актове** – изменения в Закона за българските лични документи; в Наредбата на министъра на правосъдието за юридическото образование; в Закона за защита от домашно насилие; в Изборния кодекс.

Програмата активно участва в работна група към Министерство на правосъдието за **изменения в Наказателно-процесуалния кодекс и Закона за съдебната власт** в изпълнение на *Колеви срещу България*. В края на годината програмата започна да работи в работна група към Национална мрежа за децата за **законопроект** в областта на **детското правосъдие**.

През март паневропейската правозащитна мрежа Civil Liberties Union for Europe публикува доклад за България по консултацията на Европейската комисия за върховенство на закона в държавите членки. [Частта за България](#) е подготвена от ППЗ заедно с Асоциацията на европейските журналисти.

ППЗ участва със становища и при консултации на Европейската комисия, на Венецианската комисия, на GRECO (групата на държавите за борба срещу корупцията на Съвета на Европа).

През 2022 г. ППЗ изпрати редица **открити писма** до различни институции – относно инициативата на главния прокурор да говори пред ученици; относно практиката на МВР да отказва издаване на лични карти на граждани основно от ромски произход; относно действия по възпрепятстване на акция в подкрепа на Украйна пред Паметника на съветската армия; относно искане за оставка на член на ВСС за недопустими изказвания спрямо БХК; писмо до ВСС с въпроси за годишния доклад на Прокуратурата; писмо до министъра на здравеопазване с искане за изменение на ваксинационния план срещу COVID-19; до министъра на правосъдието с обилна информация за работата на главния прокурор, доказваща неговата негодност да заема този пост.

СЕМИНАРИ И ОБУЧЕНИЯ

Програмата участва в конференция, посветена на речта на омразата, организирана от Асоциацията на европейските журналисти, Шалом, Билитис и Глас, където представи работата на БХК по ключовите дела на ЕСПЧ *Бехар и Гутман/Будинова и Чапразов* на конференция, организирана от Организацията за сигурност и сътрудничество в Европа, посветена на борбата с речта на омразата.

МОЛБИ И СИГНАЛИ ДО БХК

ППЗ предоставя правна помощ не само под формата на процесуално представителство за онези случаи, които имат стратегическа значимост, но и под формата на правни съвети на лица, които са подали писма с молби или сигнали до организацията. През 2022 г. в организацията са постъпили 235 молби за правна помощ и сигнали за нередности. Разгледани са над 43 молби.

ПРОГРАМА ЗА ПРАВНА ЗАЩИТА НА БЕЖАНЦИ И МИГРАНТИ

През 2022 г. правната програма на БХК за защита на бежанци и мигранти продължи своята дейност, започната преди 25 години с подкрепата на Върховния комисариат за бежанците към ООН. От 2016 г. тази дейност на БХК е подкрепена и от УНИЦЕФ с насоченост върху закрилата на непридружените деца мигранти. Дейностите на програмата включват наблюдение и оценка на практиката при провеждането на производствата по предоставяне на международна закрила и статут на територията на България, мониторинг на границите и административните центрове за задържане на чужденци относно осигуряване на достъп до територия и процедура, стратегически дела пред националните съдилища, както и мониторинг и застъпничество за закрила на непридружените деца и защитата им от незаконно задържане. Дейностите на програмата са насочени към създаването на правни стандарти за закрила на бежанците и спазване основните права на мигрантите, както и застъпничество и лобиране за създаване в законодателството на правни и практически гаранции за защита на основните човешки права на чужденците от всички категории на територията на България.

Работата на програмата се основава на няколко постоянни институционални споразумения с Върховния комисариат за бежанците към ООН (от 1994 г.), с Държавна агенция за бежанците (от 1998 г.), с Главна дирекция „Гранична полиция“ при МВР (от 2005 г.), с Дирекция „Миграция“ при МВР (от 2007 г.) и с Националното бюро за правна помощ (от 2017 г.). Програмата представлява БХК в Българския бежански съвет, създаден като организация на БЧК, Каритас и БХК през 2005 г. с цел координация, лобиране и застъпничество за укрепване на националната система за убежище и закрила. Програмата извършваше своята дейност по предоставяне на правни консултации, интервенции и представителство пред администрацията чрез постоянно действащите приемни в офисите на програмата в София и Свиленград и чрез правни приемни в регистрационно-приемателните центрове на Държавната агенция за бежанците в РПЦ-София (общезжитията „Овча купел“, „Военна рампа“, „Враждебна“ и ПЗТ - 3 блок), РПЦ-Харманли, РПЦ-Баня и ТЦ-Пъстрогор.

МОНИТОРИНГ НА ГРАНИЦИТЕ, ПРАВНА ПОМОЩ

Непрекъснат **граничен мониторинг** бе осъществяван в местата за полицейско задържане на входната граница между България и Турция на ГКПП - Капитан Андреево, ГКПП -

Ново село, ГКПП - Елхово, ГКПП - Болярово, ГКПП - Средец, ГКПП - Малко Търново и ГКПП „Аерогара“ - София. Регулярно и *ad hoc* бяха наблюдавани също и основните изходни граници със Сърбия и Република Северна Македония. Наблюдавани на ежеседмичен принцип бяха специалните домове за временно настаняване на чужденци в СДВНЧ - София, кв. „Бусманци“ и СДВНЧ - Любимец към Дирекция „Миграция“ на МВР. Програмата осигури обжалване на актовете на администрацията и достъп до съдилищата на търсещи закрила и други мигранти като правна помощ за реализация на правото им на ефективно средство за защита, както и *pro bono* представителство пред регионалните административни съдилища и Върховния административен съд в случаи на сериозни нарушения на материални или процесуални права.

През годината с оглед съблюдаването на *принципа за забрана на връщането (non-refoulement)* по чл. 33 от Женевската конвенция програмата осъществи **529 гранични визити и оказа правна помощ за подаването на молба за закрила на сухоземна граница и достъп до територията на 4233 търсещи закрила на границата**. През миналата 2021 г. програмата започна наблюдение и на провежданите производства по реадмисия, а през 2022 г. осъществи проверка на 324 производства по реадмисия на граждани на трети страни с фокус върху предотвратяване на връщането на турски граждани, търсещи закрила.

През годината бяха установени 5268 случая на отблъсквания, засягащи 87 647 лица.

Програмата осъществяваше и **наблюдение на дъблинските трансфери** от и към други държави членки на ЕС на летище в София с оглед правото на връщаните кандидати на достъп до производство за оценка на молбата им по същество, ако са напуснали страната за друга държава членка на ЕС преди да е приключила бежанската им процедура тук. Програмата продължи да регистрира и случаите на **отблъскване на сухоземната граница**, основно по протежението на външната ни граница с Република Турция. Отблъскването (pushback) съставлява връщане обратно на турска територия на чужденци, които желаят да подадат молба за закрила чрез или извън установените официални процедури по реадмисия или препятстване на влизането им на българска територия чрез официално или неофициално недопускане. През годината **програмата установи 5268 случая на отблъскване, засягащи 87 647 лица**.

През 2022 г. програмата наблюдаваше спазването на *принципа за достъп до процедура* по чл. 6 от Процедурната директива⁴ от местата за задържане на мигранти, т.нар. специални домове за временно настаняване на чужденци към Дирекция "Миграция" на МВР (СДВНЧ - Бусманци и СДВНЧ - Любимец). През годината програмата извърши **116 визити в СДВНЧ и предостави правна помощ за достъп до процедура на общо 15 262 търсещи закрила в СДВНЧ** (4184 лица, прехвърлени от границата и 11 078 лица, задържани на територията на страната), на които бе оказано съдействие за подаване на молба за закрила пред администрацията на имиграционната полиция. През тази година основното затруднение при осъществяването на тази дейност произтече от наложената задължителна 10-дневна медицинска карантина на всички задържани лица, която удължи за този срок времето между задържането и подаването на молба за закрила. Въпреки това програмата успя да осигури сравнително кратък период на задържане от средно 6 календарни дни при 0 дни средно закъснение спрямо законоустановения срок от 6 работни дни, както и да осигури в този срок освобождаването и достъпа до процедура в откритите бежански центрове на 89% от всички чужденци, търсещи закрила, задържани в депортационните центрове на МВР.

⁴ Директива 2013/32/ЕС.

Двата офиса на програмата в София и Харманли продължиха да функционират и да приемат ежедневно лица, нуждаещи се от правна помощ. През 2022 г. бяха предоставени **2644 правни консултации по отношение на 2383 души** (за регистрация и достъп до процедура, във връзка с предоставяне на международна закрила, във връзка с правата и задълженията на търсещите закрила и лицата с предоставена закрила, събиране на семейство, придобиване на българско гражданство и доброволно връщане).

Програмата наблюдаваше и производствата, осъществявани от Държавната агенция за бежанците с оглед спазването на основните *минимални стандарти за оценка на молбата за закрила* и за предоставянето на международна закрила. Наблюдавани бяха производствата за предоставяне на статут в РПЦ - София, РПЦ - Баня, РПЦ - Харманли и ТЦ - Пъстрогор. Програмата извърши **наблюдение на 500 процедурни действия в производства по международна закрила** по отношение на 335 мъже, 82 жени, 14 придружени деца и 69 не придружени деца. От тях 250 са наблюдаваните производства по оценка на молбата за закрила пред административния орган, 100 регистрации и 50 съдебни дела по жалби против откази на закрила. Направена бе оценка и анализ на 100 отрицателни решения на административния орган. ДАБ продължи да предварително да известява програмата за повечето от графициите си за провеждането на различните видове действия в производството по предоставяне на международна закрила (регистрации, интервюта, връчване на решения), което значително подобри представителността на мониторинга. В резултат бе съставен *Годишен доклад за наблюдение на производството по предоставяне на закрила през 2022 г.*, който съдържа препоръки за подобрене на стандартите на бежанските производства.

През 2022 г. програмата предостави правна помощ, представителство и консултации на общо 21 498 бенефициенти.

ДЕЛА

Заведени бяха **35 дела пред административните съдилища** против отрицателни решения на Държавната агенция за бежанците производства по оценка на молба за закрила. Основните проблеми по тази дейност произтекоха от общия упадък на независимостта и обективността на националната правосъдна система и влошаващото се качество на съдебните актове, като по бежанските дела фактор е и дискриминационно третиране на определени националности, чиито молби за закрила се възприемат като явно неоснователни, но не по правни, а по политически съображения.

През 2022 г. програмата **заведе 91 стратегически дела** – 8 дела против изключване на основание национална сигурност, 12 дела против дискриминационен отказ на детски помощи на лица с предоставен бежански или хуманитарен статут, 17 дела против настаняване в бежански център от затворен тип и 54 дела против други различни нарушения на материалния или процесуалния закон.

Така, през 2022 г. **програмата предостави правна помощ, представителство и консултации на общо 21 498 бенефициенти**, от които – 15 311 души за достъп до територия и процедура (4233 души на границата и 11 078 души в СДВНЧ) и 1177 души в производство за предоставяне на международна закрила, 38 търсещи закрила с постановен отказ за предоставяне на международна закрила, 61 окончателно отказани търсещи закрила в процедура по доброволно връщане, 324 чужденци в процедура по реадмисия, 104 търсещи

закрила по стратегически дела и 1107 признати бежанци или лица с предоставен хуманитарен статут, 3438 души с временна закрила (в това число 900 непридружени деца (175 непридружени деца на границата, 701 непридружени деца в СДВНЧ и 7 деца в процедура и 17 деца в сините точки) досежно реализация на техни признати им от закона социални, здравни или други субективни права.

ПОДКРЕПА НА НЕПРИДРУЖЕНИ ДЕЦА МИГРАНТИ

С подкрепата на УНИЦЕФ програмата разработи и приложи стандартни оперативни процедури за информиране и **консултиране на непридружени деца по процедура за събиране на семейството**. През 2022 г. 864 непридружени деца бяха консултирани и/или представлявани пред администрацията и съдилищата за тяхното освобождаване от полицейските центрове за задържане за осигуряване на достъп до законните способности за събиране с техните родители или други членове на семейството в различни европейски държави като способ за превенция на бягството на децата и излагането им на рисковете, свързани с незаконното придвижване и трафика на хора. Общо 202 непридружени деца бяха мониториращи във връзка с благосъстоянието им, други 108 непридружени деца интервюирани относно качеството на представителството им от адвокатите на НБПП. Информационни сесии бяха проведени с 517 непридружени деца относно възможностите за събиране със семействата им по регламент Дъблин III с цел предотвратяване на бягствата и свързаните с това рискове за живота и сигурността им. Общо 47 непридружени деца получиха директно съдействие за започване на процедури по събиране със семейството, а за други 114 деца програмата съдейства на назначените им като представители служебните адвокати, от които през 2022 г. 72 деца осъществиха събирането със семейството си на практика.

ДОКЛАДИ, ОБУЧЕНИЯ, ГОРЕЩА ТЕЛЕФОННА ЛИНИЯ

Програмата изготви традиционните **специализирани доклади - Годишния доклад за наблюдение на границите и Годишния доклад за наблюдение на производствата по предоставяне на статут**,⁵ в които се съдържат препоръки към правителството и съответните държавни органи за предприемане на конкретни мерки, както и предложения за изменение и допълнение на законодателството. Програмата изготви и годишната ревизия на доклада за България, публикуван в информационната база [AIDA \(Asylum Information Database\)](#) на Европейския съвет за бежанци и изгнаници (ECRE).

През годината съвместно с Центъра за обучение на адвокати към Висшия адвокатски съвет програмата проведе **три обучения на близо 300 адвокати** относно уредбата на временната закрила, а също участва в организирането от Върховния комисариат за бежанците към ООН, УНИЦЕФ и на Дирекция „Миграция“ **две обучения за служебните адвокати** на НБПП.

През 2022 г. общо 149 268 чужденци бяха регистрирани за временна закрила в България. На 7 март 2022 г. програмата откри **гореща телефонна линия** за правни консултации на украински бежанци и граждани на други държави, които са имали основание да получат временна закрила, както и за актуална и подробна информация за правата и задълженията, произлизащи от временната закрила. Допълнителна информация бе предоставена на уебсайта на БХК и на **специализирания сайт** на програмата asylum.bg. Общо 6138 души са получили

⁵ Годишен доклад за производството за предоставяне на международна закрила в България за 2022 г., БХК, март 2023 г., достъпен на: <https://www.bghelsinki.org/bg/reports/2023-annual-rsd-monitoring-report-for-2022-bg>.

правна консултация чрез горещите линии, а двата сайта са посетени над 28 хил. пъти. Програмата се включи в организираниите съвместно от ВКБООН и УНИЦЕФ „сини точки“ във Варна, Бургас и София, където се предоставят комплексна правна и социална информация и социални услуги на лицата с временна закрила. За целта програмата нае и обучи трима украински адвокати, които работиха в „сините точки“ и предоставиха правна информация на общо 3438 лица с временна закрила.

През 2022 г. програмата оперира чрез персонал от 21 души, 10 от които правоспособни адвокати.

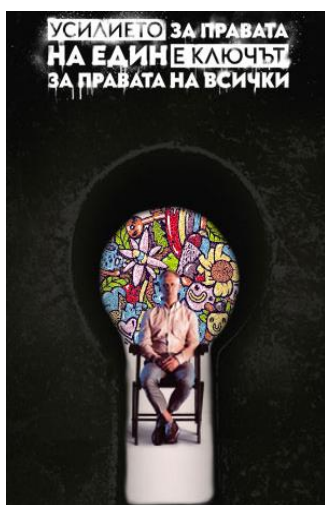
ПРОГРАМА „КАМПАНИИ И КОМУНИКАЦИИ“

През 2022 г. разгръщащата се военна агресия на Русия в Украйна и причиненият от нея бежански поток към държавите в ЕС, в това число и България, наложи промени „в крачка“ в плановете ни за комуникационна работа. Приоритизирани бяха дейности със застъпнически профил и по подкрепа на програмата за правна помощ на бежанци и мигранти в предоставянето на достъпна информация за украинските бежанци. Комуникационната програма успя да поддържа висок интензитет на публична комуникация и да продължи работата за подобряване на имиджа и публичното възприемане на БХК.

През годината публикувахме над 82 прессъобщения, становища, отворени писма и новини, свързани с дейността на организацията или с правата на човека на български и на английски език. През изминалата година официалният уебсайт на БХК, www.bghelsinki.org, имаше над 154 000 уникални посещения – ръст с над 50% спрямо предходната година.

КАМПАНИИ

30 години БХК: „Право за всеки“

По случай годишнината от основаването на организацията БХК, екипът на програма „Комуникации и кампании“ започна [кампания за популяризиране на правата на човека](#). Тя е насочена към активните млади хора, които по-често реагират срещу несправедливостите в обществото си, но не познават добре правата си и възможностите да защитят себе си или каузата, в която вярват. Мотото на кампанията „Усилието за правата на един, е ключът към правата на всички“ акцентира на универсалността на правата и един от основните принципи в работата на правозащитниците: всички сме равни по достойнство и права и борбата за каузата на един човек е отстояване на стандарт, валиден за всеки член на обществото. Целта на кампанията е стереотипното и на пръв поглед кухо понятие „права на човека“ да се изпълни с конкретика и съдържание; да се даде отговор на някои основни въпроси – какво са правата на човека, кому са нужни въобще, еднакви ли са за всички и дават ли ни пълна свобода. Екипът актуализира с нови визии и съдържание [страницата на сайта](#) на организацията с 17 основни теми в сферата на правата на човека, разказващи на достъпен език за различни права и уязвими групи.

Към страницата насочват **специално създаденото видео**⁶ (със 78 000 гледания от август 2022 г. до средата на март 2023 г. само в YouTube) и визиите, разпространявани в партньорски медии и организации, в социалните мрежи и в някои от големите градове в страната. Лице на посланието е актьорът Иван Бърнев, режисьор на клипа – Валери Милев, а творческата концепция е създадена в партньорство с агенция Brand New Ideas. За да достигне каузата ни до повече хора ни подкрепиха онлайн медиите dnevnik.bg, clubz.bg, mediapool.bg, otgrada.bg, maikomila.bg, marginalia.bg, proud.bg, boyscoutmag.com, vijmag.bg, както и маркетингова агенция Dentsu Bulgaria. Публикациите в социалните мрежи преди събитието имат добри резултати, видеото се представя по-добре, тъй като маркира темата на самата кампания. Videoto и постове в социалните медии имат общо 52 000 импресии. Videoto беше популяризирано и с платена Google реклама, където получи над 400 000 импресии, над 1400 клика и 20% гледаемост.

В рамките на кампанията бе организиран и **социален експеримент** съвместно с агенция Brand New Ideas. Като алегория на дискриминацията по време на музикалния фестивал REBEL REBEL Vol. 2 подставено лице, барман на фестивала, на произволен принцип отказваше да продаде бира или други напитки на посетители, мотивирайки се с техни лични характеристики. В отговор на възраженията и оплакванията им, клиентите бяха насочвани към специален щанд на БХК, където получаваха информация за дискриминацията и правата на човека, както и за дейността на БХК. Записахме във видео⁷ как реагират „жертвите“ на това неравно третиране.

В помощ: Кризата в Украйна

На 24 февруари 2022 г. Русия нападна Украйна и до момента руската агресия не намалява, а причиненият от нея бежански поток към Европа и България не спира. Това се отрази на работата на БХК, в това число промени плановете за комуникационна работа през годината. Веднага след началото на войната екипът ни инициира **дарителска кампания в помощ на украински НПО**⁸. Със средства, предоставени на БХК от социално-ангажирани фирми и артисти, бяха закупени дарения за центъра, поддържан от СУОБ „Мати Украйна“.

Още в самото начало на конфликта стана ясно, че предстои нова бежанска криза в Европа. Екипът ни пръв създаде **специална секция на сайта на организацията**⁹ с важна информация на

⁶ „Усилието за правата на един е ключът към правата на всички: 30 години БХК“, достъпно на: <https://www.youtube.com/watch?v=9lGoBFScvIA>

⁷ „Социален експеримент на БХК „дискриминира“ публиката на фестивал“, достъпно на: <https://www.youtube.com/watch?v=MS5hQPWRcRY>

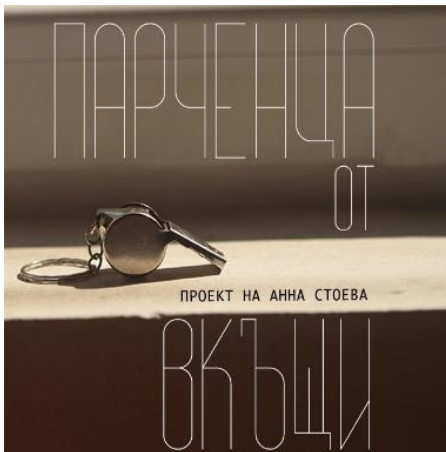
⁸ <https://bghelsinki.org/bg/campaigns/v-pomosht-na-grupata-za-zashtita-na-choveshkite-prava-v-harkov>

⁹ <https://www.bghelsinki.org/bg/articles/ua-vajliva-nformacija-dlja-bejenciv-z-ukraini>

украински, руски и български. Материалите там, подготвени от Програмата за правна защита на бежанци и мигранти и специално назначен в „Комуникации и кампании“ сътрудник, бяха основно в помощ на украинските бежанци. Проучвахме и обяснявахме на достъпен език ключови нужди и административни казуси за украинците, временно пребиваващи у нас. Създадохме **Телеграм канал** на БХК, в който течеше комуникация единствено по темите, свързани с украинските бежанци в България. Месеци наред това бяха основни информационни източници както за самите бежанци и българи, които им съдействат, така и за държавната администрация. Впоследствие информацията бе пренесена в специализирания сайт Asylum.bg, поддържан директно от Програмата за правна защита на бежанците и мигрантите.

Екипът създаде и поддържа Фейсбук страница в помощ на украинските деца и родителите им в България - **Дитячий компас/Детски компас**¹⁰. Идеята на страницата бе да публикуваме актуални и подходящи културни, спортни и забавни събития и платформи, подходящи за деца на тяхната възраст, за да облекчим стреса от промяната и тежкото им ежедневие в опит да им помогнем да бъдат основно деца. Проектът е финансиран от UNICEF.

Изложбата „Парченца от вкъщи“

Изложбата „Парченца от вкъщи“¹¹ е своеобразно продължение на изложбата „Вещи безценност“ (виж по-долу). Със следващия си фотографски проект в партньорство с БХК документалистката Анна Стоева насочи обектива си към предметите, разказващи за 14 жени, бягащи от войната в Украйна и техните истории.

Историте им бяха представени в серия Фейсбук публикации в **специално създадена страница**¹², както и във физическа изложба-инсталация в края на юли, която представи подредени в 14 куфара фотографиите на предметите и пътя, който те и собствениците им са изминали. Инсталацията беше поставена на две централни градски места в София – пред Централните хали, в чакалнята на Централна гара, в пространството на фондация Сингъл степ „The Steps“, както и на Американския университет в Благоевград. Изложбата беше отразена от онлайн изданията на Свободна Европа и Дневник, лайфстайл медии като Момичетата от града, телевизии, БНР и Дарик радио. Третият разказ от „Парченца от вкъщи“ е под формата на видео истории¹³, записани от авторката и публикувани на страницата на проекта, както и в Инстаграм профила на БХК.

Човек на годината

И през 2022 г. БХК раздаде традиционните си награди **„Човек на годината“** за 15-и пореден път.¹⁴ Традиционно специално жури гласува сред номинирани в рамките на месец от граждани активисти, личности и организации, които имат значим принос в утвърждаването

¹⁰ <https://www.facebook.com/dytyachyicompas>

¹¹ <https://www.bghelsinki.org/bg/news/20220620-press-parchentsa-ot-vkashti>

¹² <https://www.facebook.com/parchentsa.ot.vkashti>

¹³ <https://www.facebook.com/parchentsa.ot.vkashti/videos/874832603810615>

¹⁴ Специален сайт на наградата, <https://humanoftheyear.org/>.

правата на човека, защита на животните и опазване на природата през изминалите 12 месеца. Кампанията, свързана с връчването, специално изработените визии, както и избора на голямата награда през 2022 г. бяха в синхрон с най-наболялата тема: войната в Украйна и последвалата голяма бежанската вълна. Призовете и статуетките бяха връчени на специална церемония за втора поредна година в навечерието на Международния ден на правата на човека 10 декември.¹⁵ Видео от церемонията бе излъчвано на живо на страницата на БХК във Фейсбук.

Голямата награда „Човек на годината“ получиха гражданските организации и доброволците, помагачи на Украйна. Подгласници са „Фондация Мисия Криле“ и Център „Глас в България“, които помагат и работят с бежанците, идващи в България от Турция. Вместо с плакет, голямата награда беше връчена чрез поставяне на билборд с визията на художничката Вики Книш срещу сградата на руското посолство в София.

ПРОЕКТИ

„Стоп на полово-базираното насилие“

През 2022 г. програмата координираше дейностите по европейския проект „Стоп на полово базираното насилие над жени и деца в България (GBV-OUT)“. В проекта участваше програма „Мониторинг и изследвания“, която проведе обучения на полицаи в пет града на България – Плевен, Варна, Бургас, Пловдив и София. Проведе се и заключителна конференция в София. Тези дейности бяха проведени съвместно с партньорите от полицията на Холандия, които изготвиха Наръчник за превенция и противодействие на полово базираното насилие, който използва за обученията.¹⁶

През 2022 г. програмата реализира три от общо четири заложили комуникационни дейности.¹⁷ Основната им цел беше да се даде повече публичност и да се развие по-голяма чувствителност към сериозността на проблема с насилието, основано на пола и с домашното насилие; да се предизвика проактивност от страна на гражданите; да повиши осведомеността към актуалните данни и начините за намеса. Екипът използва съвременни и въздействащи комуникационни средства като виртуална реалност и документален театър.

Екипът на програмата поддържа и захранва с актуално съдържание сайта на проекта spasena.org, създаден с цел да предлага актуална информация и възможни решения на всички засегнати в ситуацията на домашно насилие – пострадали, извършители и свидетели. В сайта продължава да се **поддържа статистика за нарастващия брой жертви на основано на пола насилие.**

¹⁵ <https://www.bghelsinki.org/bg/albums/human-of-the-year-2022>

¹⁶ „Наръчник за борба с домашното насилие: преглед на холандския опит“, БХК, 2022 г., достъпен на: <https://www.bghelsinki.org/bg/reports/gbv-police-protocol>.

¹⁷ <https://www.bghelsinki.org/bg/campaigns/GBV-OUT>

„Краят на кръга“: документален театър

Като много успешна комуникационна дейност можем да отчетем поредицата¹⁸ от три видео истории „Краят на кръга“, свързани с домашното насилие: на жертвата, на обвинена в насилие и на психолога. Те бяха заснети с техниката на документалния театър на базата на интервюта от режисьорката Неда Соколовска. До средата на март 2023 г. трите видеа бяха гледани съответно общо 40 000 пъти. Видеата бяха реализирани в сътрудничество със Студио за документален театър Vox Populi. Истинските истории, разказани във видеата чрез актриси, бяха събрани със съдействието на Алианса за защита от насилие основано на пола.

Вещи безценност: изложба

Една от най-успешно реализираните и отразени активности беше авторската изложба „Вещи безценност“¹⁹ с автор Анна Стоева. В изложбата БХК и tapuki films представят фрагменти от живота на четири жертви на домашно насилие. Тя показва серия камерни фотографии на лични вещи, разкриващи историите на жени, убити в ситуации на домашно насилие. Експозицията беше показана през 2021 г. на четири различни ключови градски локации в София. През 2022 г. изложбата беше сред номинираните²⁰ на първото издание на награда „АртАкция на годината“ в категория РеАкция. Експозицията продължи да бъде показвана на нови локации в други градове и гостува в Пловдив и в Благоевград.

Виртуална реалност: Стоп на насилието

В третата кампания под шапката на проекта създадохме и популяризирахме видео с виртуална реалност²¹, показващо сцена на домашно насилие, в която зрителят не е само наблюдател, а има право да направи избор дали да се намеси и да помогне или да остане безучастен. И в двата случая гледащият с виртуални очила вижда последиците от своя избор. Виртуалното преживяване беше показано с VR очила на минувачите на централни улици и локации в три големи български града – София, Бургас и Пловдив през 2022 г.

Проект „Младежки работилници за портрети и приятели“

В края на учебната година бяха организирани два безплатни курса за фотография от БХК за учениците от 93-о и 94-о училище в столицата. В рамките на два дни 34 деца с 34 мобилни камери учиха и се забавляваха заедно с фотографката Вера Гоцева в инициативата „Младежки работилници за портрети и приятели“. Младежите се разделиха на екипи и се учиха как се снимат портрети и детайли, как да разкажат тематични истории със снимките си. Най-добрите творби на децата, както и кадри от работилниците бяха изложени в лабиринта в парк „Гео Милев“ от 19 май до 6 юни 2022 г. Експозицията беше открита официално от екипа на БХК и кметът на район „Слатина“. Работилниците бяха документирани с видео²² и

¹⁸ <https://www.youtube.com/watch?v=Kqh10LNEwp8>

¹⁹ <https://www.bghelsinki.org/bg/events/izlojba-veshti-bez-cennost>

²⁰ <https://impressio.dir.bg/litsa/kratak-spisak-na-nominiranite-vav-vsichki-kategorii-na-parvoto-izdanie-na-nagrada-artaktsiya-na-godinata>

²¹ <https://www.youtube.com/watch?v=oi3J6ge0yN4>

²² https://www.youtube.com/watch?v=iL_cQD0dMU8

снимки²³. Проектът е финансиран от Столична община по програма „Европа 2021“ и реализиран в партньорство с район „Слатина“.

София прайд

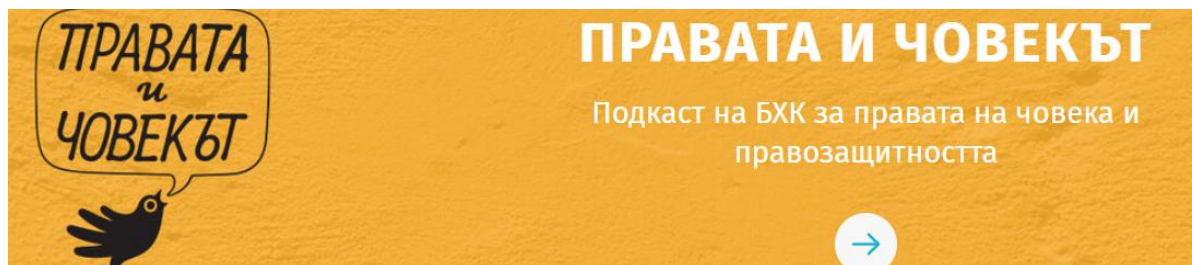
И през 2022 г. БХК продължи да бъде партньор в организирането на София Прайд на фондация „Ресурсен център Билитис“, сдружение „Младежка ЛГБТ организация Действие“ и фондация „ГЛАС – България“. В 15-ото издание на прайда се включиха близо 15 000 души. Програмата участваше в организацията с комуникация с институциите, подготовката на доброволците, отговарящи за пропускателния режим, и поддръжката на уебсайта на събитието.

САЙТ, СОЦИАЛНИ МРЕЖИ, ПОДКАСТ И ИЗДАНИЯ

Посещаемостта на официалния **уебсайт** на организацията, www.bghelsinki.org, надхвърли 154 000 уникални посещения за цялата 2022 г. Това е ръст от над 50% в сравнение с 2021 г. През 2022 г. БХК стартира свой профил в социалната мрежа Instagram, ориентирана предимно към снимково и видео съдържание и с подчертано по-млада аудитория. Така БХК вече разполага със собствени профили в пет **социални мрежи**: Facebook, Twitter, YouTube, LinkedIn и Instagram.

Към март 2023 г. основният Facebook профил на БХК на български има 16 295 последователи – над 1400 повече отколкото през предходната година. Аудиторията се състои от 27,7% мъже и 72,3% жени. С разнообразното си съдържание страницата е достигнала до 558 964 души. Броят на последователите на английската страница във Facebook наброява 2658 потребители, а тази на „Човек на годината“ - над 2600 потребители. Създадената през 2020 г. страница на проекта “Реформа в затворите” във Facebook вече е с над 656 последователи от предимно професионално ангажирани и заинтересовани хора в сферата на наказателното право и пенитенциарната система. Профилът ни в Twitter достигна до 2083 души; страницата в LinkedIn има 418 последователи, а абонатите ни в YouTube са вече 568 (+200 спрямо предходната година). Профилът на БХК в Instagram натрупа 293 последователи.

С повод 30-годишнината на БХК създадохме **подкастът „Правата и човекът“**²⁴ и записахме 5 предавания на теми, засягащи човешките права. Епизодите на подкаста ще бъдат посветени на актуална обществена тема или проблем, засягащи човешките права. Разпространявахме **месечен бюлетин** с новини и информация за последните дейности на организацията. Към началото на март 2023 г. броят на абонатите е 1281 и допълнително се изпраща до адресите на още над 250 представители на медиите, на неправителствения сектор, държавната администрация и на посолствата в България.

²³ <https://bghelsinki.org/bg/campaigns/mladejki-rabotilnici-za-portreti-i-priateli>

²⁴ https://www.youtube.com/watch?v=bemNU4K8UOY&list=PLvpufqNzPPk0M_RapWmSvKqo95hEm0mly

ПРОГРАМИРАНЕ И АДМИНИСТРАЦИЯ

През 2022 г. програма „Програмиране и администрация“ отговаряше за фондонабирането за дейностите на БХК. Основната цел на програмата беше да осигури устойчиво финансиране за изпълнение на направленията, по които работи БХК. Програмата отговаряше за финансовата отчетност пред българските власти и пред донорите на организацията. Програмата също така участваше в някои от проектите на БХК с координация и в изпълнението на самите дейности.

През годината програмата осигуряваше и подкрепа на всички проекти на БХК, изразяваща се в обща координация, бюджетирание, административно обслужване, техническа и логистична помощ, подпомагане на издаването на публикации и организиране на събития. Сътрудници на програмата осигуряват първоначалната връзка със жалбоподатели; контакти с журналисти във връзка с прессъобщения или други публикации. Сътрудниците й имат основна роля при организирането на публичните събития на БХК, семинари и конференции. През годината сътрудници на програмата участваха в изпълнението два европейски проекта на БХК (проектите за пилотно събиране на данни за равно третиране, проследяване на реинтеграцията след излизането на свобода).

През годината програмата работи по административното и финансово обслужване на общо 14 проекта: пет проекта пред ЕС (по програми „Правосъдие“, „Граждани, права, равенство и ценности“ и „Еразъм“), един голям проект по Фонд „Активни граждани България“, както и поне осем други проекти, финансирани от публични, институционални и няколко по-малки донори.

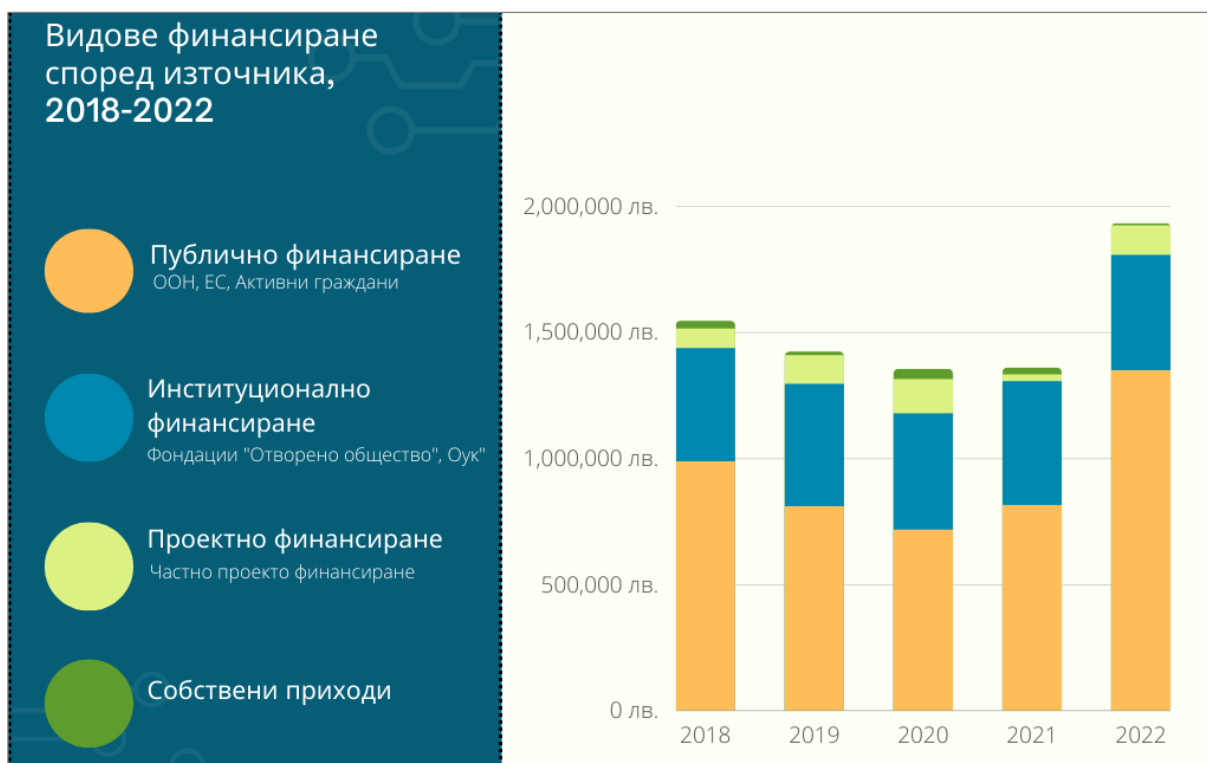
Програмата имаше основен ангажимент и по управление работата на „БХК Консултинг“. Приходите от тази дейност отиват 100% за подкрепа на правозащитната работа на сдружение БХК. По този начин БХК успява да генерира собствен приход, които ни позволява да покриваме около 2,5% от разходите ежегодно.

ИЗТОЧНИЦИ НА ФИНАНСИРАНЕ

През 2022 г. БХК осъществяваше дейностите си с подкрепата на 12 донори – публични фондове и частни фондации, които ни предоставяха два вида подкрепа – институционална и проектна. БХК работи с допълващо се финансиране между тези два основни типа финансиране, което ни позволява да изпълняваме заложените в Стратегията дейности. Пълен списък на донорите, подкрепяните от тях дейности и делът им от разходите за дейността на БХК е даден в края на този раздел.

През 2022 г. БХК работи с подкрепата публични (70%) и частни донори (29,5%). Малък дял от разходите се покриваше от собствени приходи (0,5%).

Основният източник на финансиране на БХК през 2022 г. бяха **публичните международни фондове** – ООН през ВКБООН и УНИЦЕФ, които подпомагаха работата на Програмата за правна защита на бежанци и мигранти, а също и Европейският съюз и Фонд „Активни граждани България“ по Финансовия механизъм на ЕИП, с чиято подкрепа изпълнявахме няколко проекта. Заедно с няколко други по-малки донори, делът на тази подкрепа през 2022 г. достигна 70% (при 60% през 2021 г.).

Международни частни фондации допринесоха 29,5% от финансирането за изминалата година. Малък дял от разходите се покрива от **генерирани собствени приходи** (0,5%).

От 1997 г. насам БХК извършва заверка на годишния си финансов отчет от независим одитор. Всички годишни финансови отчети на БХК и заверките на независимия одитор от 2001 г. насам са достъпни на сайта на БХК на www.bghelsinki.org.

ДОНОРИ И РАЗХОДИ ЗА ДЕЙНОСТТА ПРЕЗ 2022 Г.

Разходите за дейността на БХК през 2022 г. възлизат на 1 932 446 лева, което е ръст с 42% спрямо 2021 г. (1 359 021 лв.). Увеличението се дължи на увеличената подкрепа от агенциите на ООН за подкрепа на търсещите убежище в контекста на войната в Украйна.

Двете агенции на ООН предоставиха най-голяма подкрепа на БХК като публични донори – Върховният комисариат на ООН за бежанците и УНИЦЕФ. Делът на тяхната подкрепа отговаря на 56% от разходите за дейността на организацията през изминалата година. Тези две агенции подпомагаха работата на Програмата за правна защита на бежанци и мигранти, която отбеляза значителен ръст след началото на войната в Украйна в началото на 2022 г.

Международните фондации „Отворено общество“ и „Оук“ предоставиха най-голяма подкрепа като частни донори. Делът на тяхната подкрепа отговаря на 23,5% от разходите на БХК през 2022 г. Двете фондации оказват дългогодишна институционална подкрепа на БХК. Този вид подкрепа е ключова за правозащитните ни дейности, за ангажирането със стратегическо водене на дела, възможността за гъвкави и своевременни реакции при възникнали кризи. В допълнение тази подкрепа позволява кандидатстване по публични и други фондове, които изискват съфинансиране (като Европейския съюз, фонд „Джърман маршал“).

Финансирането от ЕС през 2022 г. отбелязва ръст след като през 2020-2021 г. голяма част от европейските ни проекти бяха замразени заради Ковид-19 пандемията – разходите от тези фондове през 2022 г. са 209 000 лв. (10,8%) при 148 000 лв. през 2021 г.

Други публични донори през годината бяха Фонд „Активни граждани България“ (2,7%), който подкрепя дългосрочен проект за реформа в местата за лишаване от свобода, както и програма „Европа“ на Столична община и посолството на Великобритания.

С подкрепата на донорите Български фонд за жените, ECRE, EPLN и Фондация „Бикоуз“ бяха подкрепени няколко по-малки проекти и краткосрочни инициативи в сферите на подкрепа на бягащите от войната в Украйна, различни изследвания в сферата на правата на човека, актуализация на информационната база данни AIDA. Делът на тази подкрепа отговаря на 1,5% от разходите за дейността на БХК.

Най-накрая, през изминалата година със собствени генерирани средства БХК покри 0,5% от разходите за дейността си.

РАЗХОДИ ПО ИЗПЪЛНЯВАНИ ДЕЙНОСТИ

Донор	Проект/финансирана дейност	Изразходвана сума през 2022 г.
Върховен комисариат за бежанците на ООН	Наблюдение на процедурата за закрила, застъпничество и дела на търсещите убежище	793 813 лв.
Фондации "Отворено общество"	Институционална подкрепа на БХК (съфинансиране)	229 218 лв.
	Ваксинационна справедливост в контекста на пандемията от Ковид-19 (съвместен с БОЛД)	90 895 лв.
Фондация "Оук"	Институционална подкрепа на БХК, съфинансиране	226 686 лв.
УНИЦЕФ	Укрепване на закрилата на непридружените деца-мигранти	284 085 лв.
Европейски съюз	Програма "Правосъдие", програма "Гражданство, равенство, права и ценности" (5 проекта)	203 540 лв.
	Програма "Еразъм+", Онлайн ръководство за правата на човека	5 396 лв.
Фонд „Активни граждани България“	Оценка на реформата в МЛС: Законодателство и практика след <i>Нешков и други</i>	51 537 лв.
Програма "Европа", Столична община	Младежки фотоработилници за портрети и приятели	10 259 лв.
Български фонд за жените	Спешен фонд за подкрепа на жени и деца, пострадали от войната в Украйна	10 000 лв.
Европейска мрежа за водене на дела, свързани със затворите	Проект PRISONCIVILACT	9 652 лв.
Европейския съвет за бежанци и изгнаници (ECRE)	Актуализиране на информационната база AIDA	6 239 лв.
Фондация Бикоуз	Дейности в подкрепа на бежанците и пострадали от войната в Украйна	1 119 лв.
Британско посолство	Комуникационни дейности по кампания "Права за всички"	1 071 лв.
Приходи от изготвяне на доклади, възстановяване на разноски	Разходи, непредвидени другаде	8 936 лв.
ОБЩО:		1 932 446 лв.

Забележка: Данните са взети от изходящи парични потоци.

ЕКИП**Програма „Мониторинг и изследвания“:**

Антоанета Ненкова (изследовател)
Диляна Ангелова (изследовател)
Красимир Кънев (директор на програмата)
Мария Янакиева (изследовател)
Славка Кукова (изследовател)

Програма за правна защита:

адв. Адела Качаунова (правна директорка)
Велислав Ковачев (правен сътрудник, *до октомври*)
адв. Диана Драгиева (адвокат)
адв. Ивета Савова (адвокат)
Радослав Стоянов (комуникационен експерт)

Програма „Кампании и комуникации“:

Ангелина Генова (комуникационен експерт, *в отпуск по майчинство*)
Босилена Мелтева (комуникационен експерт)
Мила Цалова (комуникационен експерт, *от декември*)
Надежда Цекулова (директорка на програмата)
Радослав Стоянов (комуникационен експерт)

Програмиране и администрация:

Вера Найденова (счетоводител)
Десислава Симеонова (директорка на програма)
Елиза Цветанова (технически сътрудник)
Северина Петкова (касиер-счетоводител)
Теодора Веселинова (технически сътрудник)
Счетоводна кантора „Желкова, Станева и Георгиев“ осъществява надзор върху счетоводството на БХК.

Програма за правна защита на бежанците и мигрантите

Александра Дичевска (правен консултант),
Антоанета Дедикова (правен консултант),
адв. Валентина Нилсен,
Виктория Посвалюк (правен консултант),
адв. Георги Войнов,
Галина Голикова (правен консултант),
Десислава Тянева (правен консултант),
адв. Димитър Славов,
адв. Дмитрий Попсулис,
Елица Секулова (счетоводител),
Иван Василев (профайлър),
адв. Илиана Савова (директор на програмата),
Катя Димитрова (правен консултант),
Олена Зимницка (правен консултант),
адв. Мариана Иванова-Николова,
адв. Мартин Христов,
Милен Христов (правен консултант),

адв. Пламен Божилов
адв. Пламен Желев.

През 2022 г. към програмата работиха и преводачите Али Джарадат, Бадран Джарус, Владимир Панов, Емилия Михайлова, Ибрахим Джарадат, Мохамад Орфани и Салахудин Пактиавал.

УПРАВЛЕНИЕ

ОБЩО СЪБРАНИЕ

Деяностите на БХК се ръководят от Общо събрание. Общото събрание е върховният орган на сдружението. Членове през 2022 г.:

Антоанета Ненкова, Васил Чапразов, Виктор Лилов, Вълко Станев, Георги Банков, Десислава Симеонова, Димитрина Петрова, Донка Панайотова, Илиана Савова, Калина Бозева, Кирил Иванов, Красимир Кънев, Рамадан Кехайов, Росица Атанасова, Стана Илиев и Яна Бюрер-Тавание.

УПРАВИТЕЛЕН СЪВЕТ

Управителният съвет на БХК се избира от Общото събрание и отговаря за оперативното управление на сдружението. Той се избира измежду членовете на ОС и има двугодишен мандат.

Членовете на Управителния съвет с мандат март 2022 г. – март 2024 г. са: Красимир Кънев (председател), Виктор Лилов (заместник-председател), Вълко Станев, Росица Атанасова и Стана Илиев.

**УСИЛИЕТО
ЗА ПРАВАТА
НА ЕДИН
Е КЛЮЧЪТ
ЗА ПРАВАТА
НА ВСИЧКИ**

ГОДИШЕН ФИНАНСОВ ОТЧЕТ 2022 И ДОКЛАД НА НЕЗАВИСИМИЯ ОДИТОР

(документите са приложени на следващите страници)

СДРУЖЕНИЕ БЪЛГАРСКИ ХЕЛЗИНСКИ КОМИТЕТ

ГОДИШЕН ФИНАНСОВ ОТЧЕТ
За годината към 31.12.2022 г.

С НЕЗАВИСИМ ОДИТОРСКИ ДОКЛАД

**ALEXANDER
R KIRILOV
GEORGIEV** Digitally signed by
ALEXANDER
KIRILOV GEORGIEV
Date: 2023.03.27
15:44:39 +03'00'

Представящи:

Красимир Кънев

**Krassimir
Ivanov
Kanev** Digitally signed by
Krassimir Ivanov
Kanev
Date: 2023.03.27
16:33:36 +03'00'

Съставител:

Александър Георгиев
за Желкова, Станева
и Георгиев - счетоводна
кантора ООД

Заверил:

Деян Константинов, чрез Константинов Одит ЕООД

Дата на одобрение на финансовия отчет:
София, 27 март 2023 г.

ОТЧЕТ
ЗА ПРИХОДИТЕ И РАЗХОДИТЕ- СТОПАНСКА ДЕЙНОСТ
СДРУЖЕНИЕ БЪЛГАРСКИ ХЕЛЗИНСКИ КОМИТЕТ
За 2022 г.

Наименование на разходите	Сума (хил.лв)		Наименование на приходите	Сума (хил.лв)	
	текуща година	предходна година		текуща година	предходна година
1	2	3	1	2	3
А. РАЗХОДИ			Б. ПРИХОДИ		
5. Други разходи, в т.ч.:	4	-	1. Нетни приходи от продажби в т.ч.:	5	1
Общо разходи за оперативната дейност	4	-	- стоки	2	1
			- услуги	3	-
			4. Други приходи	-	8
Общо разходи за обичайната дейност	4	-	Общо приходи от оперативната дейност	5	9
8. Печалба от обичайната дейност	12	16	5. Приходи от участия в дъщерни, асоциирани и смесени предприятия, в т.ч.:	11	7
Общо разходи	4	-	- приходи от участия в предприятия от група	11	7
9. Счетоводна печалба (общо приходи – общо разходи)	12	16	Общо финансови приходи	11	7
10. Разходи за данъци от печалбата	-	1	Общо приходи от обичайната дейност	16	16
12. Печалба	12	15	Общо приходи	16	16
Всичко (Общо разходи)	16	16	Всичко (Общо приходи)	16	16

Приложенията от страница 36 до страница 49 са неразделна част от финансовия отчет.

Дата на одобрение:
София, 27 март 2023 г.

Съставител:

Александър Георгиев
за Желкова, Станева
и Георгиев – счетоводна
кантора ООД

Ръководител:

Красимир Кънев

ALEXANDER KIRILOV
Digitally signed by
ALEXANDER KIRILOV
GEORGIEV
Date: 2023.03.27
15:45:07 +03'00'

Digitally signed by
Krassimir Ivanov Kanev
Date: 2023.03.27
16:34:02 +03'00'

ОТЧЕТ
ЗА ПРИХОДИТЕ И РАЗХОДИТЕ - НЕСТОПАНСКА ДЕЙНОСТ
СДРУЖЕНИЕ БЪЛГАРСКИ ЖЕЛЗИНСКИ КОМИТЕИ
За 2022 г.

Наименование на разходите	Сума (хил. лв.)	
	текуща година	предходна година
1	2	3
I. РАЗХОДИ ЗА ДЕЙНОСТТА		
Б. Административни разходи	1913	1393
Общо I	1913	1393
II. Финансови разходи		
5. Отрицателни разлики от промяна на валутните курсове	1	2
6. Други финансови разходи	5	4
Общо II	6	6
V. Общо разходи	1919	1399
VI. Резултат - печалба	103	56
Всичко	2022	1455
Наименование на приходите	текуща година	предходна година
1	2	3
I. ПРИХОДИ ЗА ДЕЙНОСТТА		
А. Приходи от регламентирана дейност		
1. Приходи от дарения под условия	1992	1239
2. Членски внос	1	1
3. Други приходи	2	180
Общо I	1995	1420
II. Финансови приходи		
7. Други лихви и финансови приходи, в т.ч.: - положителни разлики от промяна на валутни курсове	-	-
Общо II	15	20
IV. Печалба от стопанска дейност	12	15
V. Общо приходи	2022	1455
VI. Резултат - загуба	-	-
Всичко	2022	1455

Приложенията от страница 36 до страница 49 са неразделна част от финансовия отчет.

Дата на одобрение:
София, 27 март 2023 г.

Съставител:

Александър Георгиев
за Желкова, Станева
и Георгиев - счетоводна
кантора ООД

Ръководител:

Красимир Кънев

Krassimir
Ivanov
Kanev
Digitally signed by
Krassimir Ivanov
Kanev
Date: 2023.03.27
16:34:24 +03'00'

ALEXANDER
KIRILOV
GEORGIEV
Digitally signed by
ALEXANDER KIRILOV
GEORGIEV

Date: 2023.03.27
15:45:32 +03'00'

ALEXANDER
KIRILOV
GEORGIEV

ОТЧЕТ
за собствения капитал
СДРУЖЕНИЕ БЪЛГАРСКИ ХЕЛЗИНСКИ КОМИТЕТ
За 2022 г.

Показатели	Резерви		Финансов резултат от минали години	Текуща печалба/загуба	Общо собствен капитал
	Други резерви	427			
1. Салдо в началото на отчетния период	-	56	-	103	483
6. Финансов резултат от текущия период	-	56	-	(56)	103
10. Други изменения в собствения капитал	-	483	-	103	-
11. Салдо към края на отчетния период	-	483	-	103	586
13. Собствен капитал към края на отчетния период	-	483	-	103	586

Приложенията от страница 36 до страница 49 са неразделна част от финансовия отчет.

Дата на одобрение:
София, 27 март 2023 г.

Съставител:
Александър Георгиев
за Желкова, Станева
и Георгиев - счетоводна
кантора ООД

Ръководител:
Красимир Кънев

Krassimir
Ivanov Kanev

Digitally signed by
Krassimir Ivanov Kanev
Date: 2023.03.27
16:34:44 +03'00'

ALEXANDER KIRILOV GEORGIEV
Digitally signed by
ALEXANDER KIRILOV GEORGIEV
Date: 2023.03.27
15:45:52 +03'00'

СЧЕТОВОДЕН БАЛАНС
СДРУЖЕНИЕ БЪЛГАРСКИ ЖЕЛЗИНСКИ КОМИТЕТ
към 31.12.2022 г.

Актив	Сума (хил.лева)		Пасив	Сума (хил.лева)	
	Текуща година	Предходна година		Текуща година	Предходна година
а	1	2	а	1	2
Б. Нетекущи активи			А. Собствен капитал		
I. Нематериални активи			IV. Резерви		
1. Патенти	1				
2. Предоставени аванси и нематериални активи в процес на изграждане	-	1	4. Други резерви	586	483
Общо НА	1	1	Общо резерви:	586	483
II. Дълготрайни материални активи			ОБЩО ЗА РАЗДЕЛ "А":	586	483
3. Съоръжения и други	12	18	V. Задължения		
Общо ДА	12	18	4. Задължения към доставчици, в т.ч.:	10	2
III. Дългосрочни финансови активи			- до 1 година	10	2
1. Акции и дялове в предприятия от група	1	1	8. Други задължения, в т.ч.:	17	18
Общо дългосрочни финансови активи	1	1	- до 1 година	17	18
ОБЩО ЗА РАЗДЕЛ Б:	14	20	Задължения към персонала, в т.ч.:	14	14
V. Текущи (краткотрайни) активи			- до 1 година	14	14
I. Материални запаси			Осигурителни задължения, в т.ч.:	3	3
3. Продукция и стоки в т.ч.:	6	10	- до 1 година	3	3
- стоки	6	10	- Данъчни задължения	-	1
Общо за МЗ:	6	10	до 1 година	-	1
II. Вземания			ОБЩО ЗА РАЗДЕЛ В, в т.ч.:	27	20
1. Вземания от клиенти и доставчици	3	-	- до 1 година	27	20
4. Други вземания	12	11			
Общо вземания:	15	11			
IV. Парични средства, в т.ч.:					
- в брой	12	12			
- безсрочни сметки (депозити)	1447	1263			
Общо парични средства:	1459	1275			
ОБЩО ЗА РАЗДЕЛ В:	1480	1296			
Г. Разходи за бъдещи периоди	180	194	Г. Финансирания и приходи за бъдещи периоди, в т.ч.:	1061	1007
			- финансирания	1061	1007
СУМА НА АКТИВА	1674	1510	СУМА НА ПАСИВА	1674	1510

Приложенията от страница 36 до страница 49 са неразделна част от финансовия отчет.

Дата на одобрение:
София, 27 март 2023 г.

Съставител:

Александър Георгиев
за Желкова, Станева
и Георгиев - счетоводна
кантора ООД

Ръководител:

Красимир Кънев

Krassimir
Ivanov Kanev

Digitally signed by
Krassimir Ivanov
Kanev
Date: 2023.03.27
16:35:13 +03'00'

ALEXANDER Digitally signed by
R KIRILOV ALEXANDER
GEORGIEV KIRILOV GEORGIEV
Date: 2023.03.27
15:46:15 +03'00'

ОТЧЕТ
за паричните потоци
СДРУЖЕНИЕ БЪЛГАРСКИ ХЕЛЗИНСКИ КОМИТЕТ
За 2022 г.

Наименование на паричните потоци		Текуща година	Предходен период
а		1	4
I.	Наличност на паричните средства в началото на периода	1275	1255
II.	Парични потоци от нестопанска дейност		
A.	Постъпления от нестопанска дейност		
1	Получени дарения под условие	2075	1602
3	Постъпления от членски внос	1	1
6	Постъпления от банкови и валутни операции	15	20
7	Други постъпления	10	3
	Всичко постъпления от нестопанска дейност	2101	1626
Б.	Плащания за нестопанска дейност		
1	Изплатени дарения	3	253
2	Изплатени заплати	1074	856
3	Изплатени осигуровки	176	156
4	Плащания по банкови и валутни операции	6	6
5	Плащания за услуги	632	329
6	Други плащания	39	21
	Всичко плащания за нестопанска дейност	1930	1621
B.	Нетен паричен поток от нестопанска дейност	171	5
III.	Парични потоци от стопанска дейност		
A.	Постъпления от стопанска дейност		
2	Постъпления от клиенти	2	9
4	Други постъпления	11	11
	Всичко постъпления от стопанска дейност	13	20
Б.	Плащания за стопанската дейност		
3	Изплатени данъци	-	1
5	Други плащания	-	4
	Всичко плащания за стопанската дейност	-	5
	Всичко плащания от стопанска дейност	-	5
B.	Нетен паричен поток от стопанска дейност	13	15
IV.	Наличност на паричните средства в края на периода	1459	1275
V.	Изменение на паричните средства през периода	184	20

Приложенията от страница 36 до страница 49 са неразделна част от финансовия отчет.

Съставител:
Александър Георгиев
за Желкова, Станева
и Георгиев - счетоводна
кантора ООД

**ALEXANDER
KIRILOV
GEORGIEV**

Digitally signed by
ALEXANDER KIRILOV
GEORGIEV
Date: 2023.03.27 15:46:37
+03'00'

Ръководител:
Красимир Кънев

**Krassimir
Ivanov
Kanev**

Digitally signed by
Krassimir Ivanov Kanev
Date: 2023.03.27
16:35:35 +03'00'

Дата на одобрение:
София, 27 март 2023 г.

СПРАВКА
за нетекучите (непогребяемите) активи към 31.12.2022 година
СЪРЖЕНИЕ БЪЛГАРСКИ ХЕЛДИНСКИ КОМПЛЕКС

Показатели	Очетен стойност на нетекучите активи:			Последваща оценка		Пресечена стойност	Амортизация		в края на периода	Последваща оценка		Процентна амортизация в края на периода	Балансова стойност край на периода
	в началото на периода	на постъпките през годината	на излизаните през периода	Увеличение	Намаление		в началото на периода	начислена през периода		Отчислена през периода	Увеличение		
I. Нематериални активи													
1. Програмни продукти	-	1	-	-	-	7	-	-	6	-	-	-	-
2. Други ДНМА	6	-	-	-	-	7	-	-	-	-	-	-	6
Търговска репутация													
4. Предоставени аванси нематериални активи в процес на изграждане	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Общо ИА:	7	1	1	-	-	7	-	-	6	-	-	-	6
II. Дълготрайни материални активи													
1. Земи и строи, втч.: земи	199	-	-	-	-	199	-	-	199	-	-	-	199
2. Сгради	199	-	-	-	-	199	-	-	199	-	-	-	199
3. Съоръжения и други, втч.: Транспортни средства	28	-	-	-	-	28	-	10	6	-	-	-	16
4. Компютърна техника	24	-	-	-	-	24	-	6	6	-	-	-	12
- Овие обзаведане	4	-	-	-	-	4	-	4	-	-	-	-	4
- Други ДМА													
Предоставени аванси и дълготрайни материални активи в процес на изграждане													
Общо ДМА:	227	-	227	-	-	227	209	6	215	-	-	-	215
III. Дългосрочни финансови активи													
1. Акции и дялове в предприятия от група	1	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-
Предоставени заеми на предприятия от група													
Акции и дялове в асоциирани и смесени предприятия													
Предоставени заеми, свързани с асоциирани и смесени предприятия													
Дългосрочни инвестиции													
Други заеми													
Изкупени собствени акции													
Общо ДФА:	1	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	1
Отсрочени данъци													
Общо нетекучи активи	235	1	1	235	-	235	215	6	221	-	-	-	221

(млн. лв.)

Дата на одобрение:
София, 27 март 2023 г.

Съставител:

Александър Георгиев
за Желкова, Станева
и Георгиев - счетоводна
калтура ООД

Ръководител:

Krassimir
Ivanov
Kanev

Digitally signed by
Krassimir Ivanov
Kanev
Date: 2023.03.27
16:36:02 +03'00'

ALEXANDER
KIRILOV
GEORGIEV

Digitally signed by
ALEXANDER
KIRILOV GEORGIEV

Date: 2023.03.27
15:47:00 +03'00'

ДОКЛАД НА НЕЗАВИСИМИЯ ОДИТОР

ДО ОБЩОТО СЪБРАНИЕ

НА СДРУЖЕНИЕ “БЪЛГАРСКИ ХЕЛЗИНКСКИ КОМИТЕТ”

Мнение

Ние извършихме одит на финансовия отчет на СДРУЖЕНИЕ “БЪЛГАРСКИ ХЕЛЗИНКСКИ КОМИТЕТ” („Сдружението“), съдържащ счетоводния баланс към 31 декември 2022г., отчета за приходите и разходите-стопанска дейност, отчета за приходите и разходите - нестопанска дейност, отчета за собствения капитал и отчета за паричните потоци за годината, завършваща на тази дата, както и приложение към финансовия отчет, съдържащо оповестяване на съществените счетоводни политики и друга пояснителна информация.

По наше мнение, приложеният финансов отчет представя достоверно, във всички съществени аспекти, финансовото състояние на СДРУЖЕНИЕ “БЪЛГАРСКИ ХЕЛЗИНКСКИ КОМИТЕТ” към 31 декември 2022г. и неговите финансови резултати от дейността и паричните му потоци за годината, завършваща на тази дата, в съответствие с Националните счетоводни стандарти (НСС), приложими в България.

База за изразяване на мнение

Ние извършихме нашия одит в съответствие с Международните одиторски стандарти (МОС). Нашите отговорности съгласно тези стандарти са описани допълнително в раздела от нашия доклад „Отговорности на одитора за одита на финансовия отчет“. Ние сме независими от СДРУЖЕНИЕ “БЪЛГАРСКИ ХЕЛЗИНКСКИ КОМИТЕТ ” в съответствие с Международния етичен кодекс на професионалните счетоводители (включително Международни стандарти за независимост) на Съвета за международни стандарти по етика за счетоводители (Кодекса на СМСЕС), заедно с етичните изисквания на Закона за независимия финансов одит (ЗНФО), приложими по отношение на нашия одит на финансовия отчет в България, като ние изпълнихме и нашите други етични отговорности в съответствие с изискванията на ЗНФО и Кодекса на СМСЕС. Ние считаме, че одиторските доказателства, получени от нас, са достатъчни и уместни, за да осигурят база за нашето мнение.

Друга информация, различна от финансовия отчет и одиторския доклад върху него

Представляващият на Сдружението носи отговорност за другата информация. Другата информация се състои от доклад за дейността, изготвени от представляващият на Сдружението съгласно Глава седма от Закона за счетоводството, но не включва финансовия отчет и нашия одиторски доклад върху него.

Нашето мнение относно финансовия отчет не обхваща другата информация и ние не изразяваме каквато и да е форма на заключение за сигурност относно нея, освен ако не е изрично посочено в доклада ни и до степента, до която е посочено.

Във връзка с нашия одит на финансовия отчет, нашата отговорност се състои в това да прочетем другата информация и по този начин да преценим дали тази друга информация е в съществено несъответствие с финансовия отчет или с нашите познания, придобити по време на одита, или по друг начин изглежда да съдържа съществено неправилно докладване. В случай че на базата на работата, която сме извършили, ние достигнем до заключение, че е налице съществено неправилно докладване в тази друга информация, от нас се изисква да докладваме този факт.

Нямаме какво да докладваме в това отношение.

Допълнителни въпроси, които поставя за докладване Законът за счетоводството

В допълнение на нашите отговорности и докладване съгласно МОС, по отношение на доклада за дейността, ние изпълнихме и процедурите, добавени към изискваните по МОС, съгласно „Указания относно нови и разширени одиторски доклади и комуникация от страна на одитора“ на професионалната организация на регистрираните одитори в България, Института на дипломираните експерт-счетоводители (ИДЕС)“. Тези процедури касаят проверки за наличието, както и проверки на формата и съдържанието на тази друга информация с цел да ни подпомогнат във формиране на становище относно това дали другата информация включва оповестяванията и докладванията, предвидени в Глава седма от Закона за счетоводството, приложим в България.

Становище във връзка с чл. 37, ал. 6 от Закона за счетоводството

На базата на извършените процедури, нашето становище е, че:

- а) Информацията, включена в доклада за дейността за финансовата година, за която е изготвен финансовият отчет, съответства на финансовия отчет.
- б) Докладът за дейността е изготвен в съответствие с изискванията на Глава седма от Закона за счетоводството.

Отговорности на представляващият на Сдружението за финансовия отчет

Представляващият на Сдружението носи отговорност за изготвянето и достоверното представяне на този финансов отчет в съответствие с НСС, приложими в България и за такава система за вътрешен контрол, каквато представляващият на Сдружението определя като необходима за осигуряване изготвянето на финансови отчети, които не съдържат съществени неправилни отчитания, независимо дали дължащи се на измама или грешка.

При изготвяне на финансовия отчет представляващият на Сдружението носи отговорност за оценяване способността на СДРУЖЕНИЕ „БЪЛГАРСКИ ХЕЛЗИНКСКИ КОМИТЕТ“ да продължи да функционира като действащо предприятие, оповестявайки, когато това е приложимо, въпроси, свързани с предположението за действащо предприятие и използвайки счетоводната база на основата на предположението за действащо предприятие, освен ако представляващият на Сдружението не възнамерява да ликвидира Сдружението или да преустанови дейността му, или ако представляващият на Сдружението на практика няма друга алтернатива, освен да постъпи по този начин.

Отговорности на одитора за одита на финансовия отчет

Нашите цели са да получим разумна степен на сигурност относно това дали финансовият отчет като цяло не съдържа съществени неправилни отчитания, независимо дали дължащи се на измама или грешка, и да издадем одиторски доклад, който да включва нашето одиторско мнение. Разумната степен на сигурност е висока степен на сигурност, но не е гаранция, че одит, извършен в съответствие с МОС, винаги ще разкрива съществено неправилно отчитане, когато такова съществува. Неправилни отчитания могат да възникнат в резултат на измама или грешка и се считат за съществени, ако би могло разумно да се очаква, че те, самостоятелно или като съвкупност, биха могли да окажат влияние върху икономическите решения на потребителите, вземани въз основа на този финансов отчет.

Като част от одита в съответствие с МОС, ние използваме професионална преценка и запазваме професионален скептицизъм по време на целия одит. Ние също така:

- идентифицираме и оценяваме рисковете от съществени неправилни отчитания във финансовия отчет, независимо дали дължащи се на измама или грешка, разработваме и изпълняваме одиторски процедури в отговор на тези рискове и получаваме одиторски доказателства, които да са достатъчни и уместни, за да осигурят база за нашето мнение. Рискът да не бъде разкрито съществено неправилно отчитане, което е резултат от измама, е по-висок, отколкото риска от съществено неправилно отчитане, което е резултат от грешка, тъй като измамата може да включва тайно споразумяване, фалшифициране, преднамерени пропуски, изявления за въвеждане на одитора в заблуждение, както и пренебрегване или заобикаляне на вътрешния контрол.
- получаваме разбиране за вътрешния контрол, имащ отношение към одита, за да разработим одиторски процедури, които да са подходящи при конкретните обстоятелства, но не с цел изразяване на мнение относно ефективността на вътрешния контрол на Сдружението.
- оценяваме уместността на използваните счетоводни политики и разумността на счетоводните приблизителни оценки и свързаните с тях оповестявания, направени от представляващият на Сдружението.
- достигаме до заключение относно уместността на използване от страна на представляващият на Сдружението на счетоводната база на основата на предположението за действащо предприятие и, на базата на получените одиторски доказателства, относно това дали е налице съществена несигурност, отнасяща се до събития или условия, които биха могли да породят значителни съмнения относно способността на СДРУЖЕНИЕ "БЪЛГАРСКИ ХЕЛЗИНКСКИ КОМИТЕТ" да продължи да функционира като действащо предприятие. Ако ние достигнем до заключение, че е налице съществена несигурност, от нас се изисква да привлечем внимание в одиторския си доклад към свързаните с тази несигурност оповестявания във финансовия отчет или в случай че тези оповестявания са неадекватни, да модифицираме мнението си. Нашите заключения се основават на одиторските доказателства, получени до датата на одиторския ни доклад. Бъдещи събития или условия обаче могат да станат причина СДРУЖЕНИЕ "БЪЛГАРСКИ ХЕЛЗИНКСКИ КОМИТЕТ" да преустанови функционирането си като действащо предприятие.
- оценяваме цялостното представяне, структура и съдържание на финансовия отчет, включително оповестяванията, и дали финансовият отчет представя основополагащите за него сделки и събития по начин, който постига достоверно представяне.

Ние комуникираме с представляващият на Сдружението, наред с останалите въпроси, планирания обхват и време на изпълнение на одита и съществените констатации от одита, включително съществени недостатъци във вътрешния контрол, които идентифицираме по време на извършвания от нас одит.

Регистриран одитор:

ДЕЯН КОНСТАНТИНОВ

27 март 2023 година

Гр. Сливен, България

Ул. „ Мур” 13- А-4

DEYAN
VENELINOV
KONSTANT
INOV

Digitally signed
by DEYAN
VENELINOV
KONSTANTINOV
Date: 2023.03.27
17:41:59 +03'00'